

[Poul Hartling.]

jeg vil finde det rigtigst ikke blot at se tilbage, men også at vende blikket frem-
 efter.

Samlingen 1964-65 har i nogen henseende været en usædvanlig samling. Den har ikke været usædvanlig i den henseende, at folketinget har haft styrtende travlt i de seneste uger, mens vi havde bedre tid i begyndelsen af samlingen. Det er jo det sædvanlige; men det forekommer mig, at man nok kunne blive fornuftigere på det punkt. Det må være rigtigst at sige, at landets regering bærer et stort ansvar for den dårlige rytme, der er i arbejdet. Hvis regeringen havde overblik over tingene og plan i sit arbejde, ville det også være muligt at lægge folketingets arbejde bedre til rette.

Men i andre retninger har samlingen i alt fald været usædvanlig. Det er nu det første år efter en valgkamp og et valg, og regeringen kan ikke slippe for, at vi i oppositionen og også mange i vælgeres skarer sammenligner det, som socialdemokratiet sagde inden valget, med det, som den socialdemokratiske regering har sagt og gjort i dette første folketingsår efter valget.

Usædvanligt har året også været derved, at der aldrig noget år er foretaget så store opkrævninger fra det offentliges side. Alle ønsker sig indkomststigninger, men ingen har opnået en indkomststigning som staten. Der skal efter dette folketingsårs vedtagelser opkræves godt 3.000 mill. kr. mere end i fjor, og tallet i fjor var endda et rekordtal. Statens driftsindtægter var i 1961-62 8.000 mill. kr.; de beregnes nu, 4 år senere, i 1965-66 til 15.500 mill. kr., altså praktisk talt det dobbelte. Det er dog en stigning på kun 4 år.

Det er nødvendigt at sige et par ord om den økonomiske udvikling. Der er andre sider af det politiske liv, som efter mine begreber er mindst lige så vigtige, men nu er det jo finansministerens tillægsbevillingslovsforslag, vi går ud fra, og de økonomiske forhold frembyder i øjeblikket de mest presserende politiske problemer. Hvis man lyttede til de socialdemokratiske valgtaler, hvem skulle så have troet, at vi skulle igennem alt det, vi har været igennem? Før valget var alt godt. Fra oppositionens side foreslog vi, at man tog

valget i foråret 1964, således at den regering, der kom til, kunne få tid til at forberede lovgivningsarbejdet. Nej, regeringen ville have sommeren med, den var forberedt nok, og oppositionen måtte jo også være det, hvis den kom til. Jeg ved ikke, hvor forberedt den socialdemokratiske regering var, men jeg ved, at det eneste større forslag, der kom, da samlingen begyndte, var lovforslaget om de islandske håndskrifter. Det var helt uændret fra 1961, så det havde man parat. Andet havde man åbenbart ikke parat. Nu skulle man jo også først skridt for skridt væk fra valgagitationen. Jeg bebrejder regeringspartiet, at det førte en valgagitation, der ikke ville indrømme, at den økonomiske situation var yderst sårbar. Jeg bebrejder ikke regeringen, at den siden søgte at rette situationen op. Jeg mener, at den optrådte for langsommeligt og for valent; jeg mener, at forslagene afslørede ret stor mangel på overblik og plan, men det skal jeg komme tilbage til.

I grunden må det forekomme mærkværdigt, at regeringen ikke hurtigt fremlagde sin økonomiske politik. Mærkværdigt, indtil det går op for én for det første, at valgkampen helst skulle udviskes lidt af erindringen, for det andet, at vi havde overenskomstforhandlingerne indtil februar 1965. I hele perioden fra september 1964 til februar 1965 måtte en socialdemokratisk regering sætte sine poter uhyre varsomt til jorden for ikke at vælte nogle brikker for Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund. Det er jo et spørgsmål, om det i virkeligheden ikke er uheldigt for landet at have en regering, der er så tæt knyttet til den ene af parterne i en overenskomstsituation. Ja, det er måske også uheldigt for LO, men det må jo blive deres egen sag.

Da regeringen endelig lagde sine forslag på bordet, viste det sig at være en samling af de sædvanlige afgifter. I november var der hos finansministeren et håb om at få merværdiafgiftsforslaget frem til vedtagelse inden april; men et par måneder efter var han blevet klar over, at det var det rene dagdrømmeri, og så fik vi en dusk af de sædvanlige afgiftsforslag. Så var det jo spørgsmålet, om regeringen kunne få flertal for sine forslag, altså om der kunne blive et forlig.